

Metsäsektorin suhdannekuva

Metsäteollisuuden suhdannetilanne on kuluvan vuoden toisella puoliskolla muuttumassa selvästi alkuvuotta paremmaksi. Puutavarateollisuuden viennin määrä laskee kuitenkin vuositasolla 9 prosenttia ja massa- ja paperiteollisuuden vienti 5 prosenttia viime vuoden viennistä. Vuonna 1997 puutavarateollisuuden viennin ennustetaan kasvavan 5 ja massa- ja paperiteollisuuden viennin vajaan 7 prosenttia. Sekä puutavarateollisuuden että massa- ja paperiteollisuuden tuotteiden hinnat ovat kääntyneet varovaiseen nousuun sanomalehtipaperia lukuun ottamatta. Vuonna 1997 puutavarateollisuuden tuotanto kasvaa 4, ja massa- ja paperiteollisuuden tuotanto 5 prosenttia ja metsäteollisuuden kotimaisen puun tarve noin 7 prosenttia. Näin ollen myös teollisuuden puunostot yksityismetsistä kasvavat ja kantohinnat nousevat jonkin verran kuluvan vuoden keskimääräisestä tasosta. Epävarmuutta ennusteeseen aiheuttavat erityisesti EU:n alueen asuntotuotannon suhdannekäänteen ajoittuminen sekä massa- ja paperiteollisuuden hintakehitys, joka saattaa Euroopassa jäädä kiristyneen kilpailun vuoksi odotettua heikommaksi.

Vientimarkkinat

EU-maiden vuoden 1995 toisella puoliskolla alkanut taantuma näyttää jäävän lyhyeksi. Suhdanneodotusten paranemista tukee USA:n talouden hyvä kehitys ja Aasian maiden nopea talouskasvu. Rakentamisen lama näyttäisi EU-maissa olevan vähitellen hellittämässä, sillä korot ovat ennätyksellisen alhaalla ja kuluttajien suhdanneodotukset ovat paranemassa. Finans-

sipolitiikka pysyy kuitenkin EU-maissa kiireenä ainakin vielä vuonna 1997, ja työttömyys on edelleen korkea.

Sahatavaran kysyntä on syksyn kuluessa vahvistunut. Sahatavaran vienti laskee kuitenkin vuonna 1996 noin 10 prosenttia viime vuodesta. Ensi vuonna sen ennakoidaan lisääntyvän 4 prosenttia. Vanerin vienti kasvaa vuosina 1996–97 noin 9 prosenttia vuodessa.

Massa- ja paperiteollisuuden viennin kehitys jää vuonna 1996 ennustettua heikommaksi. Tämä johtuu EU-maiden odotettua huonommasta talouskehityksestä ja paperituotteiden hintojen voimakkaasta noususta vuonna 1995, joiden vaikutuksesta kysyntä laski. Massa- ja paperiteollisuuden vienti laskee tänä vuonna noin 5 prosenttia. Vientimaiden talouskasvun ja kulutuskysynnän elpyminen lisännevät vientiä kuitenkin ensi vuonna vajaan 7 prosenttia tämänvuotisesta tasosta.

Vientihinnat

Sahatavaran vientihinnat kääntyivät laskuun vuoden 1995 keväällä, ja viennin markkamääräisen yksikköarvon ennustetaan laskevan vielä kuluvana vuonna noin 7 prosenttia. Sahatavaran maailmanmarkkinahinta kääntyi kuitenkin HWWA-indeksiin mukaan nousuun kesällä 1996. Kehitystä tukee USA:n sahatavaran vahvistunut kysyntä ja hintojen nousu. Suomen sahatavaran viennin yksikköarvon ennustetaan nousevan vuonna 1997 noin 6 prosenttia lähinnä markkinoiden kokonaistarjonnan vähenemisen vuoksi. Vanerin viennin yksikköarvo laskee vielä vuonna 1996 9 prosenttia. Ensi vuonna vanerin viennin

markkamääräinen yksikköarvo nousee noin 3 prosenttia.

Massa- ja paperiteollisuuden viennin keskimääräinen yksikköarvo laskee tänä vuonna 3 prosenttia. Eri paperituotteiden vientihintojen kehitys on vuonna 1996 kuitenkin epäyhtenäinen. Viennin yksikköarvon keskimääräisen nousun ennustetaan ensi vuonna olevan vajaat 10 prosenttia, mikä johtuu sekä hintojen noususta että arvokkaampien paperilaatujen osuuden kasvusta. Sellun vientihinta nousee ensi vuonna 20 prosenttia. Paperituotteiden maailmanmarkkinahintojen nousua hidastaa tarjonnan vahvistuminen. USA:ssa tänä vuonna alkaneen sanomalehtipaperin hinnan laskun ennustetaan jatkuvan ensi vuonna. Hinnan lasku tulee siirtymään Eurooppaan, sillä kanadalaisen sanomalehtipaperin tuonti Eurooppaan on lisääntynyt alkuvuonna voimakkaasti. Tämä saattaa vaikuttaa myös muiden paperilaatujen hintakehitykseen vuonna 1997.

Metsäteollisuuden kustannukset, käyntiasteet ja kannattavuus

Metsäteollisuuden kustannukset ovat kuluvan vuoden aikana kohonneet vain vähän, eikä merkittävää nousua ole odotettavissa ensi vuonnakaan. Metsäteollisuuden kilpailukyky on säilynyt hyvänä markan kesällä alkaneesta vahvistumisesta huolimatta.

Koko metsäteollisuuden käyntiaste on vuonna 1996 noin 85 prosenttia. Käyntiasteen ei uskota nousevan merkittävästi ensi vuonna kysynnän vahvistumisesta huolimatta, sillä myös tuotantokapasiteetti kasvaa. Vuonna 1996 metsäteollisuuden tulos heikkenee tuntuvasti viime vuoden lähes 10 miljardin markan nettotuloksesta.

Yritysten vakavaraisuus on viime vuosina noussut. Kuluvan vuoden investoinnit ovat noin 14 prosenttia liikevaihdosta. Tu-

loksen heikkenemisestä ja suurista investoinneista huolimatta yritysten rahoitusasema säilyy hyvänä.

Raakapuumarkkinat

Metsäteollisuuden kotimaisen puun tarve laski vuonna 1996 edellisvuodesta noin 5 prosenttia ja markkinahakkuiden odotetaan jäävän kuluvana vuonna 46 miljoonaan kuutiometriin. Tukkipuun hakkuut laskevat vuodesta 1995 noin 9 prosenttia ja kuitupuun hakkuut 10 prosenttia.

Metsäteollisuuden raakapuun tehdas- ja tienvarsivarastot olivat kesällä 12 miljoonaa kuutiometriä. Sahatukin varastot olivat kuitenkin ennätyksellisen pienet, 0,5 miljoonaa kuutiometriä. Puukauppa käy vilkkaana syksyllä 1996, sillä teollisuuden puuntarpeen tyydyttäminen edellyttää loppuvuonna yli 4 miljoonan kuutiometrin kuukausittaisia ostomääriä. Tukkipuun keskihintojen ennustetaan vuonna 1996 jäävän vajaat 2 prosenttia alle vuoden 1995 hintatason, kuitupuun hinnat sen sijaan nousevat vajaat 4 prosenttia.

Metsäteollisuuden puuntarve kasvaa ensi vuonna 7 prosenttia ja markkinahakkuiden ennakoitaan nousevan 50 miljoonaan kuutiometriin. Myös ostot yksityismetsistä kasvavat. Tukkipuun kantohintojen ennustetaan nousevan ensi vuonna noin 4 prosenttia ja kuitupuun hintojen vajaat 6 prosenttia kuluvan vuoden tasosta.

Yksityismetsien puuntuotannon investoinnit

Yksityismetsien puuntuotannon julkinen tuki kasvaa vuonna 1997 noin 15 prosenttia tämän vuoden tasosta. Lisäys johtuu peltonmetsitykseen suunnattujen varojen kaksinkertaistumisesta, josta EU:n tuki kattaa puolet. Varsinainen metsänparannusrahoi-

tus pysyy suunnilleen viime vuoden tasolla. Yksityismetsätalouden investoinnit nousevat vuonna 1997 noin 950 miljoonaan markkaan. Julkisen rahoituksen kasvu edellyttää myös metsänomistajien oman rahoituksen tai työpanoksen kasvua, sillä tuki kattaa vain osan kokonaiskustannuksista. Metsänomistajien panostus omarahoitteisissa metsänuudistamistöissä pysyy suurena.

Puuntuotannon yksikkökustannukset

Puuntuotannon yksikkökustannuksissa ei vuosina 1996 ja 1997 tapahdu merkittävää muutosta. Uudistamisen yksikkökustannusten ennustetaan nousevan runsaat puoli prosenttia kumpanakin vuonna, muiden kustannusten kehitys on lievästi laskeva. Puuntuotannon kannattavuus on viime vuosina jonkin verran parantunut. Julkisen tuen ehtojen muutoksilla on yksikkökustannusten laskua suurempi vaikutus metsänparannustöiden tasoon vuonna 1997.

Työvoima

Metsäsektorin työttömyys nousee kuluvana vuonna 17 prosenttiin ja pysyy tällä tasolla vuonna 1997. Koko metsäteollisuuden työllisyys heikkenee vuonna 1996 vain vähän tuotannon laskusta huolimatta. Sahateollisuuden työttömyysaste nousee yli 20 prosentin vuonna 1996, eikä merkittävää muutosta ole odotettavissa vielä vuonna 1997.

Metsätalouden työttömyysaste on tänä ja ensi vuonna vajaat 25 prosenttia. Metsätalouden palkansaajien työllisyyden heikkeneminen vuonna 1996 johtuu työntekijätarpeen vähenemisestä. Vuonna 1997 myös toimihenkilötarve voi pienentyä, mikäli puunhankintaorganisaatioiden rationalisointi jatkuu.

Suhdannetiedustelut

Metsäteollisuuden suhdannetiedustelun mukaan tuotannon käyntiasteet olivat syksyllä 1996 massa- ja paperiteollisuudessa 91–95 prosenttia, vaneriteollisuudessa 92 ja sahateollisuudessa 86 prosenttia. Massa- ja paperiteollisuudessa tuotannon ja viennin odotetaan kasvavan ensi vuonna 5–9 prosenttia, kartonkiteollisuudessa yli 10 prosenttia. Puutavarateollisuudessa vastaajat odottavat tuotannon ja viennin kasvavan ensi vuonna noin 7 prosenttia. Sekä sahateollisuuden että massa- ja paperiteollisuuden vastaajat odottavat vientihintojen kääntyvän nousuun vuonna 1997.

Teollisuuden edustajien käsityksen mukaan suhdannelasku jää lyhytaikaiseksi. Suurin osa vastaajista paperiteollisuutta lukuun ottamatta on sitä mieltä, että nousu on jo alkanut. Massa- ja paperiteollisuudessa nähdään toimintaa haittaavina tekijöinä vuonna 1997 ylikapasiteetti ja vientikysynnän niukkuus. Sahateollisuudessa ongelmia aiheuttavat raaka-aineen niukkuus ja hinta. Metsäteollisuuden vastaajat odottavat kantohintojen nousevan hieman vuonna 1997.

Metsänomistajille suunnatun kyselyn mukaan puuta oli vuonna 1996 myynyt 23 prosenttia ja myyntiä suunnitelti 19 prosenttia vastaajista. Noin 26 prosenttia vastaajista aikoi myydä puuta vuonna 1997. Vuonna 1995 puun myyntiä seuraavana vuonna suunnittelevien osuus oli 30 prosenttia. Vastaajista 39 prosenttia ei osannut sanoa, myykö puuta vuonna 1997 vai ei. Viime syksynä vastaava osuus oli 32 prosenttia. Tulokset viittaavat tarjonnan hienoiseen heikkenemiseen. Kuten aiemminkin, puun hintakehitys mainittiin ensisijaiseksi myyntipäätökseen vaikuttavaksi tekijäksi. Kantohintojen odotetaan yleisesti pysyvän suunnilleen nykytasolla.